

YEGAH MUSICOLOGY JOURNAL

<https://dergipark.org.tr/en/pub/ymd>

e-ISSN: 2792-0178

Article Type / Makalenin Türü : Research Article / Araştırma Makalesi
Date Received / Geliş Tarihi : 29.09.2025
Date Accepted / Kabul Tarihi : 08.11.2025
Date Published / Yayın Tarihi : 31.12.2025
DOI : <https://doi.org/10.51576/ymd.1793264>
e-ISSN : 2792-0178
Plagiarism / İntihal : This article has been reviewed by at least two referees and confirmed to include no plagiarism. / Bu makale, en az iki hakem tarafından incelenmiş ve intihal içermediği teyit edilmiştir.

FELİX MENDELSSOHN'UN MWV Q 14 DO MİNÖR VİYOLA SONATININ FORM ANALİZİ VE YAYLI ÇALGI TEKNİKLERİ AÇISINDAN İNCELENMESİ*

ALTINEL, Füsün Naz¹

ÖZ

Bu çalışmada Felix Mendelssohn Bartholdy'nin hayatı, eserleri ve do minör viyola sonatı form analizi, yorumculuk ve yaylı çalgı teknikleri açısından incelenecektir. Varlıklı ve entelektüel bir ailede büyümüş olan besteci, erken yaşlardan itibaren gösterdiği üstün müzikal dehası ile romantik dönem besteciliğine sağladığı önemli katkılarla müzik tarihinin en ilgi çekici figürlerinden biri olarak kabul edilmektedir. Ailesi, kültürel açıdan son derece zengin bir çevreye sahip olup, bu durum Mendelssohn'un özellikle çocukluk ve gençlik yıllarındaki müzikal gelişimini büyük ölçüde etkilemiştir. Besteci oda müziği, senfoni, konçerto ve sözsüz şarkılar olmak üzere pek çok türde eserler vermiştir. Mendelssohn'un 1824 yılında henüz 15 yaşındayken yazmış olduğu viyola ve piyano sonatı bestecinin çalgı için solistik anlamda yazmış olduğu tek eseridir. Viyola ve piyano sonatını çok erken bir yaşta yazmasına karşın klasik dönemin form anlayışını benimsemiş,

*Bu çalışma 08-11 Ekim 2025 tarihleri arasında Mısır Sharm Al-Seyh'de gerçekleştirilen 14. Uluslararası Müzik ve Dans Kongresi'nde sözlü bildiri olarak sunulmuştur.

¹Doç., İstanbul Nişantaşı Üniversitesi, Konservatuvar Müzik Bölümü, fusunnaz.altinel@nisantasi.edu.tr
<https://orcid.org/0000-0002-1506-8994>

içselleştirerek detaylı şekilde kullanmıştır. Eser *Adagio- Allegro*, *Menuetto* ve *Andante con Variazioni* olmak üzere üç bölümden oluşmakta, sonat allegrosu, triolu şarkı formu ve varyasyon formu gibi formal yapıları içermektedir. Yaylı çalgı teknikleri açısından ise *legato*, *staccato*, *spiccato*, *martelé*, çift sesler ve yoruma yönelik unsurlar detaylı biçimde irdelenmiş; bu eser özelinde Mendelssohn'un yaylı çalgılar yazımının karakteristik yönleri değerlendirilmeye çalışılmıştır. Bu çalışma ile gerek eğitim alanında gerekse konser repertuvarlarında eserin gerektiği ilgiyi görmesi ve literatüre katkı sağlanması hedeflenmektedir.

Anahtar Kelimeler: Felix Mendelssohn Bartholdy, viyola, sonat, yaylı çalgı teknikleri, form analizi.

A STUDY OF FELIX MENDELSSOHN'S VIOLA SONATA IN C MINOR MWV Q 14 IN TERMS OF FORM ANALYSIS AND STRING TECHNIQUES

ABSTRACT

This study undertakes an examination of the life and works of Felix Mendelssohn Bartholdy, with particular focus on the formal analysis, interpretative considerations, and string performance techniques of his Sonata for Viola in C minor. Born into a wealthy and intellectually cultivated family, Mendelssohn is widely regarded as one of the most captivating figures in the history of Western music, owing to his prodigious musical genius demonstrated from an early age and his significant contributions to the compositional practices of the Romantic era. The composer's upbringing in a culturally enriched environment profoundly shaped his musical development, particularly during his formative childhood and adolescent years. Mendelssohn's compositional legacy encompasses a wide range of genres, including chamber music, symphonies, concertos, and his well-known Songs Without Words. The Sonata for Viola and Piano, composed in 1824 when the composer was merely fifteen years old, remains his only work written for viola in a soloistic context. Despite his young age at the time of composition, Mendelssohn adheres to and masterfully integrates the formal conventions of the Classical tradition, employing them with notable sophistication and structural clarity. The sonata comprises three movements; *Adagio-Allegro*, *Menuetto*, and *Andante con Variazioni* incorporating formal structures such as the *sonata-allegro*, *minuet/trio* form and variation form. From the perspective of string performance practice, the work

explores a variety of technical elements, including *legato*, *staccato*, *spiccato*, *martelé*, double stops and interpretative elements providing valuable insights into Mendelssohn's characteristic approach to string writing. This study seeks to foster broader recognition of the sonata, both in educational contexts and in the concert repertoire, thereby contributing to the enrichment of viola literature.

Keywords: Felix Mendelssohn Bartholdy, viola, sonata, string instrument techniques, form analysis.

GİRİŞ

Müzik tarihinin en etkileyici figürlerinden biri olan Felix Mendelssohn Bartholdy genç yaşına karşın üstün müzikal becerileri ile romantik dönem besteciliğine önemli katkılar sağlamıştır. Mendelssohn'un müziğindeki zarafet, uyum ve denge klasik dönem müziği unsurlarını taşımasına karşın bestecinin lirik üslubu romantik dönemin kapılarını aralamıştır.

Genç yaşında bestelemiş olduğu BWV Q 14 Do Minör Viyola Sonatı, teknik ve müzikal açıdan incelenmesi hem dönemsel özelliklerin hem de Mendelssohn'un erken dönem bestecilik anlayışının anlaşılması açısından önemli ipuçları sunmaktadır. İşte bu kapsamda hazırlanan bu çalışmada, Felix Mendelssohn Bartholdy'nin hayatı, eserleri, BWV Q 14 Do Minör Viyola Sonatı'nın form, yaylı çalgı teknikleri ve müzikal açılarından geniş kapsamlı bir analizi gerçekleştirilecek ve sonuç olarak bu eserin viyola eğitime ve yorumculuğuna yönelik katkıları değerlendirilecektir.

Benzer şekilde, Romantik Dönem müzik estetiğinin esere nasıl yansıdığı, melodik ve armonik özellikler ışığında yorumlanmıştır. Bestecinin henüz 15 yaşında yazdığı bu sonatın, günümüzde öğrencilerin teknik gelişimi ve yorumculuk becerilerinin zenginleşmesi açısından ne tür katkılar sunabileceği, literatürdeki görüşler ve yapılan analizlerle ortaya konmuştur. Böylece, oldukça genç bir yaşta bestelenmiş ancak derinlikli bir müzikal yapıya sahip olan BWV Q 14 Do Minör Viyola Sonatı'nın, viyola edebiyatında nasıl konumlandığı ve icracılara neler kazandırabileceği kapsamlı bir bakış açısıyla ele alınmaya gayret edilmiştir.

Çalışmanın son kısmında, bulgular ışığında sonatın form, teknik ve müzikal açıdan genel değerlendirmesi yapılacak ve eserin özellikle viyola öğrencileri için taşıdığı pedagojik değere dair öneriler sunulacaktır. Böylece, bu araştırmanın, Felix Mendelssohn Bartholdy BWV Q 14 Do Minör Viyola Sonatı hakkında kapsamlı bir kaynak oluşturması ve sonatı icra etmek veya incelemek isteyen müzisyenlere yol gösterici olması amaçlanmaktadır.

Amaç ve Önem

Bu araştırmanın temel amacı, Felix Mendelssohn Bartholdy'nin MWV Q 14 Do Minör Viyola Sonatı'nı form analizi, yaylı çalgı teknikleri ve yorumculuk açısından incelenerek eseri icra etmek isteyen müzisyenler için yol gösterici bir kaynak oluşturmaktır. Eserin repertuvardaki diğer çağdaşlarının sonatlarına nazaran daha az seslendirilmesi ise çalışmanın önemini arttırmaktadır. Mendelssohn gibi yaylı çalgı ve kompozisyon tekniklerine son derece hâkim bir bestecinin genç yaşında ortaya koyduğu dehasının izlerinin rahatça takip edilebileceği bu eser yaylı çalgı teknikleri bakımından da bir hayli zengindir. Eserde hemen hemen tüm klasik ve romantik dönemde kullanılan teknikler yer almaktadır. Viyola öğrencilerinin teknik ve müzikal becerilerini geliştirmesi açısından üst düzey öneme sahip bir eser olmasının yanında form analizi bağlamında da farklı form yapılarının kullanılması ve eserde işlenmesi de ayrıca kayda değer bir kaynak oluşturulmasına yardımcı olmuştur. Bu sonat üzerine daha önce yapılmış bir çalışmanın var olmaması yaylı çalgılar alanındaki araştırmalarda literatüre sağladığı katkı ile öncü bir nitelik taşımasına vesile olmaktadır.

Evren ve Örneklem

Bu araştırmanın evreni Felix Mendelssohn Bartholdy'nin hayatı, solo enstrümanlar ve piyano için eserleri, yaylı topluluklar ve piyano için eserleri üzerinde şekillenmiştir. Örneklemi ise Do Minör Viyola Sonatı'nın form analizi ve yaylı çalgı teknikleri açısından değerlendirilmesine dayanmaktadır.

Sınırlılıklar

Sonatin ilk besteleniş tarihi 1824 yılı olmasına karşın ilk basımı 1966 yılında Leipzig'deki *Deutscher Verlag für Musik (DDR)* tarafından yapılmıştır. Bu çalışmada ise Felix Mendelssohn Bartholdy'nin Do Minör Viyola Sonatı'nın Moscow: Muzyka 1969 edisyonu esas alınmıştır.

Eserin icrasına dair farklı performanslar bu çalışmada değerlendirilmemiş, yalnızca nota örnekleri ve yazılı kaynaklar üzerinden sonuçlara varılmıştır. Araştırma sadece kaynakça kısmında verilmiş olan kitaplar, makaleler, tezler ve nota örneklerinin incelenmesi ile sınırlı tutulmuştur.

YÖNTEM

Eserin form analizi ve yaylı çalgı teknikleri açısından incelenmesinde nota örneklerinden faydalanılarak, tarihsel bilgilerin araştırılmasında betimsel analiz ve doküman analizi yöntemine

başvurulmuştur. Literatür taraması gerçekleştirilen bu çalışmada, tezler, makaleler, kongre ve sempozyumlara ait bilimsel yayınlar gibi kaynaklar esas alınır. Bu süreç araştırmanın tamamında uygulanır (Büyüköztürk ve diğerleri, 2016: 26).

Araştırmanın yönteminde betimsel tarama modeli benimsenerek kaynak taraması yapılmış ve sonatın nota örnekleri üzerinden ayrıntılı analizler gerçekleştirilmiştir. Ayrıca, Cangal'ın form analizi yaklaşımından faydalanılarak eserin bölümleri yapısal bütünlük içinde ortaya konulmuştur. Yaylı çalgılar teknikleri açısından ise *legato*, *staccato*, *martelé*, *detaché*, *portato*, *spiccato* ve çift sesler gibi unsurlar detaylı biçimde irdelenmiş; bu eser özelinde Mendelssohn'un yaylı çalgılar yazımının karakteristik yönleri değerlendirilmeye çalışılmıştır.

Veri Toplama Teknikleri

Doküman analizi tekniğine dayanılarak yapılmış olan bu çalışmada, kaynakçada belirtilmiş olan yedi kitap, iki makale, çevrimiçi kaynaklar, nota örnekleri ve eser listelerinden faydalanılmıştır.

BULGULAR

Felix Mendelssohn Bartholdy'nin Hayatı

Felix Mendelssohn Bartholdy, Almanya'nın Hamburg şehrinde 3 Şubat 1809'da dünyaya gelmiştir. 18. Yüzyılın önemli bir filozofu olan dedesi Moses Mendelssohn ve Berlin'e taşınarak Hristiyanlığı kabul eden bir babanın oğlu olmak besteciye kültürel açıdan son derece zengin bir büyüme ortamı sağlamıştır (Say, 1997: 355). Çocuk yaşta gösterdiği olağanüstü yeteneği sayesinde Ludwig Berger ve Carl Friedrich Zelter gibi dönemin en saygın müzisyen ve pedagoglarından ders alma şansına erişmiştir. (İlyasoğlu, 2009:113). Berlin'deki sosyal çevre, ailenin kültürel bağlantıları, düzenlenen ev konserleri gibi etmenler, küçük Mendelssohn'un her an müzikle iç içe olmasını mümkün kılmıştır. Evdeki etkinliklerde Goethe ve Weber gibi dönemin önemli filozofları ile tanışmış, bestelediği eserleri kendi evlerinde düzenlenen Pazar Konserleri'nde icra etme fırsatı bulmuştur ve bu sayede sanat çevresinde erken yaşta yer edinmiştir (Say, 1997:355). Böylece Mendelssohn, dönemin entelektüel ortamında hem sanat hem de düşünce dünyasının önemli figürleriyle birebir temas kurabilme ayrıcalığına sahip olmuştur (İlyasoğlu, 2009).

Aile büyüklerinin Bach müziğine duyduğu ilgi, Mendelssohn'un ilerleyen yıllardaki Bach yorumculuğu ve Bach eserlerini yeniden canlandırma çabaları için de önemli bir zemin hazırlamıştır. Nitekim 1829'da henüz 20 yaşındayken, Bach'ın "Matthäus Passion" adlı eserini yeniden canlandırarak, romantik dönemde Bach'ın eserlerinin tekrar gündeme gelmesinde kilit rol

oynamıştır (Pamir, 2000: 102). Bu konser, Bach müziğinin itibarını yeniden yükselten bir mihenk taşı olmakla kalmamış, Mendelssohn’u Alman müzik hayatının merkezine yerleştirmiş ve onun müzik tarihindeki önemini perçinlemiştir. Johann Sebastian Bach, Wolfgang Amadeus Mozart ve Ludwig van Beethoven gibi bestecilerin eserlerini ayrıntılı biçimde inceleyen Mendelssohn, bu birikimi ile kendine özgü romantik stilini oluşturma yolunda önemli adımlar atmıştır. Bu süreçte Mendelssohn, ailesinin müzik çevresinden de beslenme fırsatı bulmuştur. Ailesinin evlerinde düzenlediği konserler, dönemin entelektüel seçkinlerinin katıldığı, müziğe dair çeşitli tartışma ve paylaşımların yapıldığı saygın etkinlikler hâline gelmiş, bu da Mendelssohn’un sanatsal kimliğini oluşturmada doğrudan etkili olmuştur. Söz konusu konserlerde Mendelssohn, hem Bach ve Mozart gibi ustaların eserlerini icra ederek teknik açıdan gelişmiş, hem de ilk beste denemelerini çağdaş müzisyenlere ve dinleyici kitlesine ulaştırma fırsatı bulmuştur. Özellikle çocukluğunun ve gençliğinin geçtiği Berlin’deki entelektüel ortam, sanatsal üretkenliğinin çok yönlü olarak beslenmesinde kritik bir paya sahiptir. Müziğin yanı sıra edebiyata ve felsefeye de ilgi duyan Mendelssohn, romantik dönemin önemli düşünce akımlarından etkilenerek çok yönlü bir entelektüel kimlik kazanmıştır. Kısa ama son derece verimli geçen yaşamı boyunca senfoniler, konçertolar, oda müziği eserleri, piyano parçaları ve oratoryolar gibi çok çeşitli formlarda eserler veren Mendelssohn, bu sayede romantik dönemin en üretken ve yenilikçi bestecilerinden biri olarak tarihe geçmiştir. Müziğinde klasik dönem formlarının sağlamlığını korurken, romantik dönemin duygu yoğunluğunu ve özgün melodik yapısını ince işçilikle harmanlaması, onun özgün üslubunun en belirgin göstergesidir. Felix Mendelssohn Bartholdy’nin yaşam öyküsü, 19. yüzyıl Avrupa müzik dünyasının tüm dinamiklerini adeta bir mikrokosmos şeklinde yansıtmaktadır. Romantik dönemin yükselişte olduğu bu süreçte, Mendelssohn’un aile yapısı, sosyal çevresi, dinî kimlik dönüşümü ve klasik-romantik sentez arayışları, bestecinin müzikal üretiminin anahtarlarını sunmuştur (Say,1997:355).

Mendelssohn’un seyahat merakı ve Avrupa’nın çeşitli şehirlerine yaptığı geziler de besteciliğini etkilemiştir. Özellikle İngiltere’ye yaptığı yolculuklar, oradaki müzik çevreleriyle tanışması ve Londra müzik yaşamına dâhil olması, eserlerinde İngiliz kültürünün izlerini taşımaktadır. İskoçya’ya yaptığı yolculuktan ilhamla yazdığı “İskoç Senfonisi” (3. Senfoni) ve İtalya ziyaretinden esintiler taşıyan “İtalyan Senfonisi” (4. Senfoni) de bu seyahatlerin meyvesi niteliğindedir (İlyasoğlu, 2009: 114). Bu senfonilerde, romantik dönem estetiğinin temel öğeleriyle klasik dönemin biçimsel sağlamlığı bütünleşmiş ve Mendelsshon kendisine özgü bir müzikal dil

ortaya çıkarmıştır. Aynı zamanda çok sayıda oda müziği eseri, solo piyano parçası ve vokal eser bestelemiş olması, Mendelssohn'un müzik türleri arasında geniş bir yelpazede faaliyet göstermesinin bir göstergesi sayılmaktadır.

1835'te *Leipzig Gewandhaus* Orkestrası'nın orkestra şefi olan Mendelssohn, bu görevinde orkestrayı yeni bir seviyeye taşıyarak konser repertuvarını genişletmiş ve Almanya'da müzik eğitimine ve konser yaşamına büyük katkılarda bulunmuştur (Akçay,2021:747). Aynı dönemde *Leipzig Konservatuvarı*'nın kuruluşunda da önemli rol oynayan Mendelssohn, burada dönemin önemli müzik eğitimcilerini bir araya getirmeyi başarmıştır. Armoni, kontrpuan, kompozisyon, şan, kilise orgu, piyano ve şeflik gibi alanlarında öğrencilere kapsamlı bir eğitim verilmesine öncülük etmesi, onun pedagojiye ve eğitime verdiği önemin bir göstergesi olmuştur (Akçay, 2021: 748-749). Kısa yaşamının her anında müzikal üretim ve yönetim faaliyetlerini yoğun biçimde sürdürmüş, kendisine gelen çeşitli müzik kurumu tekliflerini de değerlendirerek dönemin müzik politikasının şekillenmesinde etkin roller oynamıştır. Eserlerindeki hümanist, aydınlanmacı ve evrensel nitelikli bakış açısı, ailesinden aldığı çok kültürlü mirasla birleşince romantik dönemin ideal örneklerinden birini oluşturmuştur. Onun müziğinde, içe dönük romantik duygusallık kadar aydınlık melodik yapılar ve düzenli formlar da önemlidir (Say, 1997: 360).

Ne yazık ki 4 Kasım'da 38 yaşında, 1847'de Leipzig'de yaşamını yitirmesi, müzik dünyası açısından büyük bir kayıp sayılmaktadır (Yürümez, 2024: 906). Mendelssohn'un erken ölümü, geride bıraktığı olgunluk dönemi eserleri ve gerçekleştiremediği projeleri de düşünülürse romantik döneme dair potansiyel pek çok eserin ortaya çıkamamasına neden olmuştur. Günümüzde ise hem akademik çevrelerde hem de icracılar nezdinde romantik repertuvarın vazgeçilmez isimlerinden biri olarak öne çıkmaktadır. Özellikle senfonik müziği, konçertoları, oda müziği eserleri ve "Sözsüz Şarkılar" gibi özgün formdaki piyano eserleri eğitim amacı ile sıklıkla seslendirilmektedir.

Felix Mendelssohn Bartholdy'nin Eserleri

Felix Mendelssohn Bartholdy, çok yönlü bir besteci olmakla birlikte, özellikle romantik dönem repertuvarında dikkat çeken pek çok esere imza atmıştır. Her ne kadar geniş ölçüde senfonileriyle, oratoryolarıyla ve piyano eserleriyle tanınsa da yaylı çalgılar için bestelediği kuartetler, triolar, keman sonatları ve keman konçertoları da büyük ilgi görmektedir.

Mendelssohn'un oda müziği eserleri arasında özellikle yaylı çalgı dörtlüleri (kuartetler) önemli yer tutar. Op. 12'den Op. 44'e kadar sıralanan yaylı çalgılar dörtlüleri, klasik dönemin kuartet form

geleneğini romantik bir üslupla harmanlaması bakımından dikkat çekicidir Örneğin Op. 12 Yaylı Çalgılar Dörtlüsü, 1829'da bestelenmiş olup, Beethoven ve Mozart kuartetlerine göndermeler içermekle birlikte, melodik hatları ve armonik hareketlerinde tipik Mendelssohn lirizmini yansıtmaktadır. Bu kuartetler, Mendelssohn'un farklı olgunluk aşamalarını yansıtmakta ve sanatındaki gelişim çizgisini ortaya koymaktadır Özellikle Op. 44 no. 1, 2 ve 3 dörtlüleri, Mendelssohn'un oda müziğindeki ustalığını vurgular niteliktedir.

Benzer şekilde, yaylı çalgı beşlileri ve sekizlisi de Mendelssohn'un yaratıcı oda müziği repertuarı içinde yer almaktadır. Yaylı sekizli (Op. 20), bestecinin Edward Rietz'e doğum günü hediyesi olarak bestelemiş olduğu olağanüstü bir eserdir ve iki yaylı dörtlüsünü eş zamanlı bir bütünlük içinde işleyerek romantik dönem oda müziği formuna katkı sunmuştur (Lampadius, 1865: 39). Bu sekizli, konser salonlarında günümüzde de sıklıkla seslendirilmekte olup, orkestral bir zenginlik ve kamera müziği inceliklerini ustaca bir araya getirmesiyle öne çıkar.

Prusya Kralı IV. Friedrich Wilhelm'in başkentinde Mendelssohn için özel bir faaliyet alanı olmasa da bestecinin yeteneklerini tamamen meşgul edecek çok yönlü ve büyük fikirleri olmuştur. Sofokles'in üçlemesi "Oidipus", "Oidipus Kolonos'ta" ve "Antigone"nin müzikleri, "Bir Yaz Gecesi Rüyası"nın tüm müzikleri ve Racine'in 6. Athalie'si hızla birbirini izlemiştir ve Mendelssohn bu eserlerin bestelenmesine hevesle katılmıştır. (Lampadius, 1865: 265).

Mendelssohn'un keman konçertoları, romantik keman literatüründe özel bir yere sahiptir. Bunların en çok bilinen örneği, kuşkusuz Op. 64 Mi Minör Keman Konçertosu'dur. Bu konçerto, romantik dönemin en çok seslendirilen ve en çok kayıt yapılan keman konçertolarından biri olup, teknik ustalık ve derin müzikal ifade gerektirmesi sebebiyle virtüözlerin gözdesi hâline gelmiştir. Fakat bundan çok daha önce, Mendelssohn henüz genç bir besteciye kaleme aldığı Re Minör Keman Konçertosu MWV O 3 ile bu alandaki ilk denemelerinden biri olmuştur. Eserin el yazması, 1951 yılında hakları Yehudi Menuhin tarafından satın alınarak 1952 yılında seslendirilmiştir (Yürümez, 2024: 904).

Bu doğrultuda, Felix Mendelssohn Bartholdy'nin yaylı çalgılar repertuarına kazandırdığı oda müziği eserleri ve keman konçertoları, romantik dönemin şekillenmesinde ve keman literatürünün gelişiminde büyük öneme sahiptir. Kuartetler, triolar, sekizliler ve keman-piyano sonatları gibi türlerde klasik geleneği sürdürme eğiliminde olan besteci, konçertolarında romantik virtüöziteyi öne çıkaran temalar ve armonik yapılarla yenilikçi bir yaklaşım sergilemiştir. Do minör viyola

sonatı da tam bu geçiş noktasında konumlanarak genç bestecinin hem klasik form anlayışına hem de romantik duyarlılığına ilişkin önemli ipuçları barındırmaktadır.

Dolayısıyla, bu araştırmada yaylı çalgılar ve piyano için yazılan oda müziği hakkında genel bir bağlam sunulduktan sonra, Do Minör Viyola Sonatı'nın niçin bu eserler arasında farklı bir konumda olduğu vurgulanacaktır. Söz konusu eseri form analizi çerçevesinde ayrıntılı incelediğimizde, Mendelssohn'un tematik bütünlük, melodik çeşitlilik ve armonik yapı konusundaki yetkinliğini küçük yaşlarda bile ne denli başarılı uyguladığını görmek mümkündür. Eserin üçüncü bölümünde kullanılan varyasyon formunda bestecinin adeta eserde zirve noktasına ulaştığı ve çeşitli yaylı çalgı tekniklerinin yanı sıra kompozisyon tekniklerini de başarıyla harmanladığı görülmektedir. *Andante con variazioni* kısmında romantik temalar ve incelikli nüanslar dinleyiciye zengin bir duygu yelpazesi sunarken, bölümün finalinde gelen *Allegro molto* kısmında ise canlı tempolar ve hızlı pasajlar, Mendelssohn'un gençlik heyecanını yansıtmaktadır.

Solo enstrüman ve piyano için eserleri ([URL1](#))

Fa Majör Keman ve Piyano Sonatı No.1, MWV Q7 (1820)

Fa Minör Keman ve Piyano Sonatı No.1 Op.4, MWV Q12 (1823)

Do Minor Viyola ve Piyano Sonatı, MWV Q14 (1824)

Re Major Viyolonsel ve Piyano için Konçertant Varyasyonlar, MWV Q19 (1829)

Fa Majör Keman ve Piyano Sonatı No.3, MWV Q26 (1838)

Si Bemol Major Viyolonsel ve Piyano Sonatı No.1 Op.45, MWV Q27 (1838)

Re Major Viyolonsel ve Piyano Sonatı No.2 Op.58, (1843)

Re Majör Viyolonsel ve Piyano için Sözsüz Şarkılar Op.109, MWV Q34 (1845)

Yaylı Topluluklar ve Piyano için Eserleri

Do Minör Piyanolu Trio, MWV Q3 (1820)

Yaylı Kuartet için 12 Füg (1821)

Re Minör Piyanolu Kuartet, MWV Q10 (1821)

Do Minör Piyanolu Kuartet No.1, MWV Q11 (1822)

Fa Minör Piyanolu Kuartet No.2, MVW Q13 (1823)

Re Major Piyanolu Altılı Op.110, MWV Q16 (1824)

Si Minör Piyanolu Kuartet No.3 Op.3, MWV Q17 (1825)

Mi Bemol Majör Yaylı Sekizli Op.20 (1825)

La Majör Yaylı Kentet No.1 Op.18 (1826)
La Minör Yaylı Kuartet No.2 Op.13 (1827)
Mi Bemol Majör Yaylı Kuartet No.1 Op.12 (1829)
Mi Minör Yaylı Kuartet No.4 Op.44/2 (1837)
Re Major Yaylı Kuartet No.3 Op.44/1 (1838)
Mi Bemol Majör Yaylı Kuartet No.5 Op.44/3 (1838)
Re Minör Piyanolu Trio (Grand Trio) No.1 (1839)
Do Minor Piyanolu Trio (Grand Trio) No.2 (1845)
Si Bemol Majör Yaylı Kentet No.2 Op. Posth. 87 (1845)
Fa Minör Yaylı Kuartet No.6 Op. Posth. 80 (1847)
Re Majör Piyanolu Altılı Op. Posth. 110 (1824)

BULGULAR

Viyola Sonatının Form Analizi ve Sonat İçerisinde Kullanılan Yaylı Çalgı Teknikleri

Sonat Allegrosu formu üç bölmeden oluşur. Sergi bölmesi ana tema (ana tonda), varış köprüsü (dominant tonuna doğru yönelim) ve yan temadan (minör tonlar için majör tonda, majör tonlar için ise dominant tonunda) oluşur. Bölmenin sonunda bir *coda*² veya *codetta*³ yer alır. Gelişme ana temadan türetilen materyaller ile motiflerin işlenmesinden oluşur ve çeşitli tonlarda gelebilir. Nihai olarak serginin tekrarı olan bölmeye geçiş oluşması için ana tonun dominantında bir dönüş köprüsü ile sonlanır. Serginin tekrar ise sergi bölmesine paralel bir yapı sergiler, sırası ile ana tema, yan tema (bu sefer ana tonda veya ton minör ise adaş majör tonunda) ve *coda*'nın ana tonda gelmesi ile form şeması tamamlanır (Cangal, 2018: 155). Bu sonatta özelinde Sonat Allegrosu formuna geçişten önce bir giriş *Adagio*⁴ bölmesi eklenmiştir.

² *Coda*: Genellikle bir sonatın bölüm sonlarında yer alan ve daha önce duyulan tematik materyalin genişletilmesine veya yeniden yorumlanmasına dayanan bir sonuç bölümüne denir.

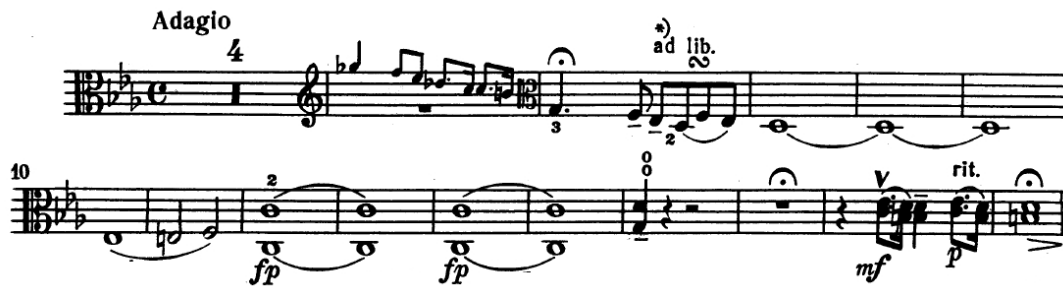
³ *Codetta*: Küçük Koda. Sonatın sergi bölmesinin sonunu vurgulamak amaçlı birkaç kez tekrarlanabilen dominant-tonik ilişkisi barındıran bir kadansla sonuçlanır.

⁴ *Adagio*: Eserin Andante'den daha yavaş, Largo'dan daha hızlı icra edilmesini belirten bir tempo terimidir (Sözer, 2021:8).

Birinci Bölüm: Adagio – Allegro (Sonat Allegrosu)

Adagio: 1-19. Ölçülerde do minör tonu ekseninde melodik yapılar ile *Allegro*⁵’da gelecek olan ana temaya hazırlık niteliğinde olan giriş bölmesi. *Adagio*’nun sonunda V. derecede yapılan yarım kadans ile *Allegro* kısmına hazırlık yapılır.

Mendelssohn’un viyola sonatı bestecinin Op.4 fa minör keman ve piyano sonatına benzer şekilde *Adagio* ile başlar. Piyanonun beş ölçümlük girişinin ardından bestecinin nota üzerinde de belirtmiş olduğu şekilde viyola partisinde *ad libitum*⁶ ifadesi yer alır. *Allegro* bölmesi başlamadan önce icracıya müzikalitesini ve yorumculuğunu göstermesi için bir alan bırakılan bu kısım ritimden bağımsız şekilde ve özellikle *grupetto*⁷ olan beşleme notaların geldiği ölçüde serbest şekilde çalınabilir.

Nota 1. Ad Libitum ve Grupetto (Kaynak: Moscow: Muzyka 1969).

Sergi Ana Tema (A): 20-45. ölçülerde do minörde ana temanın duyurulması ile sergi bölmesi başlar.

Sonatin birinci bölümünün ana temasında görülebileceği gibi arpejlerle ilerleyen tema tek bir bağ içerisinde *legato*⁸ tekniği kullanılarak icra edilir. Burada tel geçişlerini yaparken notaları bağlı duyurmak için sağ elde ufak hareketler ile geçişlerin yapılması ve gidilecek tele yayın önceden yaklaştırılması esastır.

⁵ *Allegro*: Hızlı, çabuk, coşkulu, parlak icra edilmesini belirten bir tempo terimidir (Sözer, 2021:13).

⁶ *Ad Libitum*: Belirli bir tempoya bağlı kalınmadan, dilediğince eseri yorumlamak (Sözer, 2021:8).

⁷ *Grupetto*: İki ya da üç arasında en fazla ise altı-yedi notayla icra edilen melodik veya armonik süsleme. Gruplaşma hangi notaları içerecek ise üzerine veya altına yatay “S” işaretine benzer bir figür konulur (Sözer, 2021:103).

⁸ *Legato*: İki veya daha fazla notanın aynı bağ içerisinde kesintisiz olarak çalınması gerektiğini ifade eden yaylı çalgı tekniği (Altinel, 2023:42).

Nota 2. Sergi Bölmesi Ana tema ve Legato yay tekniği (Kaynak: Moscow: Muzyka 1969).

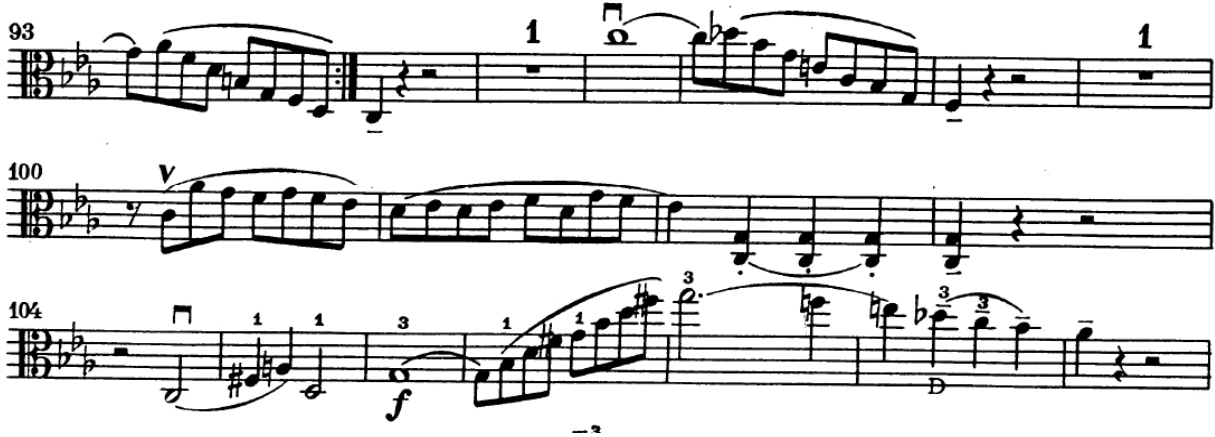
Varış Köprüsü: 46-74. ölçüler arasında ilgili majör ton mi bemol majöre modülasyon yapmak için kullanılan varış köprüsü gelir.

Yan Tema (B): 75-93. ölçülerde mi bemol majörde gelen yan tema ve röpriz ile do minör tonunda ana temaya dönüş gerçekleştirilir. Bu tema çalınırken aynı bağ içerisinde nokta ile gösterilen dörtlük notalar bağ içerisinde *staccato*⁹ tekniği kullanılarak icra edilmelidir.

Nota 3. Sergi Bölmesi Yan Tema ve Bağlı Staccato örneği (Kaynak: Moscow: Muzyka 1969).

Gelişme: 94-129. ölçülerde ana tema motifinden türetilmiş çeşitli tonlarda (la bemol majör, fa minör, do minör, sol minör, mi bemol minör) gezinen bölme gelişme kısmını oluşturur. Yine başta kullanılan legato, bağlı *staccato* ve *portato*¹⁰ teknikleri pasajın ihtiyacına göre uygulanır.

Nota 4. Gelişme Bölmesi ve ana temanın farklı tonlarda duyurulması (Kaynak: Moscow: Muzyka 1969).

⁹ *Staccato*: Birbirinden net olarak ayrılmış, sert sessiz harfler gibi tınlayan, yayın kıllarının teli terk etmemesi prensibine dayanan bir yay tekniği (Altınel, 2023:53).

¹⁰ *Portato*: Notaların üzerlerinde tenuto çizgisi ile gösterildiği ve aynı bağ içerisinde ayrı duyulacak şekilde icra edildiği yaylı çalgı tekniği. (Altınel, 2023:44).

Dönüş köprüsü: 130-145. ölçülerde do minörün V. derecesi ekseninde viyola partisinde gelen çift sesler ve piyano partisindeki ana tema motifi ile dönüş köprüsü gelir. Çift seslerde entonasyonu çalışmak için her bir sesi önce tek tek çalmak ardından birleştirmek önerilir (Altinel, 2023: 20).

Nota 5. Dönüş Köprüsü ve Çift Seslere Örnek (Kaynak: Moscow: Muzyka 1969).

Serginin Tekrarı Ana Tema (A): 146-159. ölçülerde do minörde ana temanın duyurulması ile serginin tekrarı bölmesi başlar.

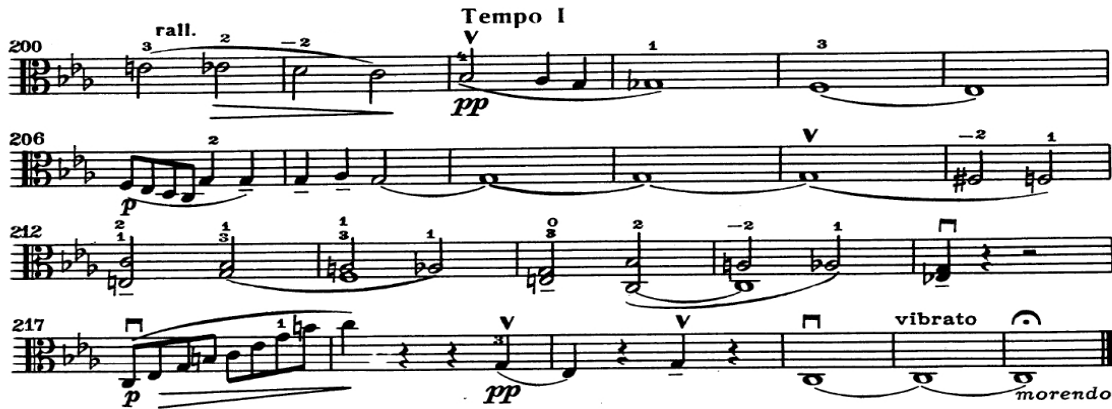
Varış Köprüsü: 160-186. ölçülerde Sonat allegrosu armonik yapısına uygun olarak ana tonda gelecek olan yan temaya hazırlık için V. derece üzerinde modülasyon bölmesi, varış köprüsüne geçiş yapılır.

Yan Tema (B): 187-200. ölçülerde yan temanın minör tonlarda alışıla geldiği üzere do minör yerine do majör tonunda duyurulur. Sergi kısmında gelen yan temadan farklı olarak burada nota üzerinde bağ içerisinde *staccato* tekniği yerine *tenuto*¹¹ işaretleri verilmiş olarak pasajın *portato* tekniği ile icra edilmesi gerektiği vurgulanmıştır.

Nota 6. Serginin Tekrarı ve Portato Örneği (Kaynak: Moscow: Muzyka 1969).

Koda: 200. ölçüde tam kadansta bitişin ardından iki ölçü uzatma ile koda bölmesine geçilir. 202-222. ölçüler arasında ana temadan materyaller türetilir.

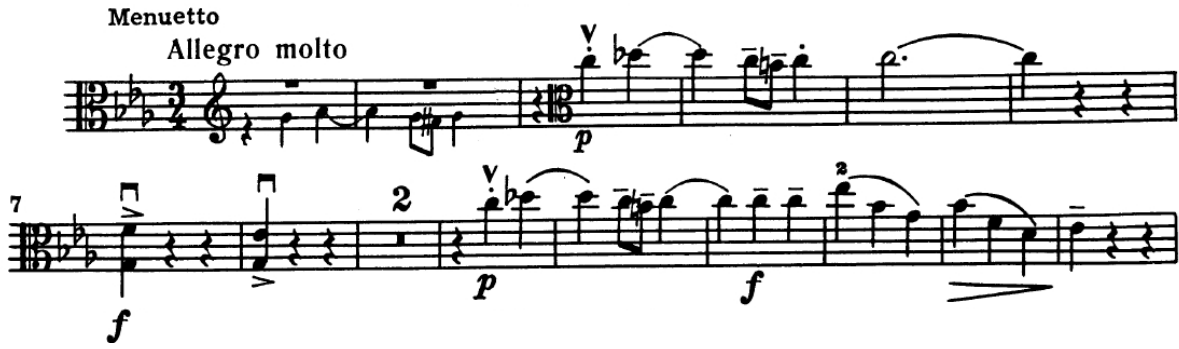

Nota 7. Koda (Kaynak: Moscow: Muzyka 1969).

¹¹ *Tenuto*: Sesi olduğu değerin tamamı kadar tutarak çalmak (Sözer, 2021:238).

İkinci Bölüm: Menuetto (Triolu Şarkı Formu)

Triolu şarkı formu birden çok şarkı formunun bir araya getirilerek oluşturduğu formal yapılara denir. Birleşik bir biçim olan triolu (katlı) şarkı formu genellikle *Menuetto*¹² (A, B, A) ve takip eden bir diğer şarkı formunun eklenmesi ile *Trio*¹³ (C, D) oluşur. Daha sonra ilk şarkı formu olan *Menuetto*'ya geri dönüş yapılır, bunun öncesinde bir dönüş köprüsü yer alabilir. (Cangal, 2018:56). *Menuetto*: 1-16. ölçüler do minörde gelen ana tema (A), 16-35. ölçülerde mi bemol majörde gelen yan tema (B), 36-74. ölçüler köprü ve 75-91.ölçülerde tekrardan do minörde (A) teması, 91-107. ölçülerde yan tema (B) gelir. 107-122. ölçülerde ise koda gelir. Üç bölmeli şarkı formu şeklinde yazılmıştır.

Nota 8 Menuetto Ana Tema (Kaynak: Moscow: Muzyka 1969).

Nota 9'da verilen pasajda noktalı olarak gösterilen notalarda *staccato* tekniği uygulanmalıdır.

Nota 9 Menuetto Köprü ve Staccato Örneği (Kaynak: Moscow: Muzyka 1969).

¹² *Menuetto*: İki ya da üç bölmeli şarkı formunun ilk kısmı. Menuet- Trio- Menuet şeklinde icra edilir (Cangal, 2018:56).

¹³ *Trio*: İki ya da üç bölmeli şarkı formunun orta kısmı. Menuet- Trio- Menuet şeklinde icra edilir (Cangal, 2018:57).

Trio (C, D): 123-126. ölçülerde C bölmesinin motifi fa minörün V. derecesinde eksik yedili atlamalar içeren pasaj ile başlar. Kendi içerisinde bir periyod oluşturan D bölmesinin öncül cümlesi ise do majör tonalitesinde 127-134. ölçülerde başlar ve yarım kadans ile sonlanır. 135-142. ölçüler arasında gelen soncul cümle ise sol majör tonalitesinde (dominant) tam kadans yapar.

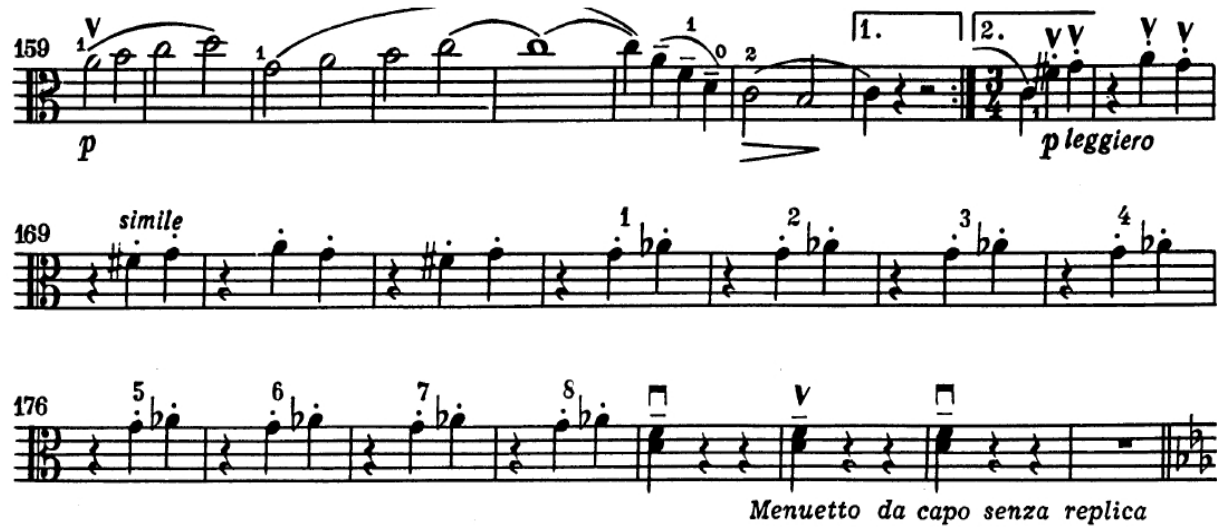
Nota 10. Trio Teması Öncül ve Soncul Cümleleri (Kaynak: Moscow: Muzyka 1969).

143-150. ölçülerde C bölmesi do minörün V. derecesinde yine eksik yedili atlamalardan oluşan motif ile gelir. Ardından D bölmesi yine bir periyod oluşturacak şekilde 151-158. ölçülerde öncül cümlelerin yarım kadansını duyurur, 159-166. ölçülerde takip eden soncul cümle bu defa ana tonda do majör (tonik) gelerek tam kadans yapar.

Nota 11. Trio C Bölmesi (Kaynak: Moscow: Muzyka 1969).

Dönüş Köprüsü: 167-183. ölçülerde V. I. dereceler arasında duyurulan *menuetto* temasından türetilmiş *staccato* motiflerle dönüş köprüsü gelir.

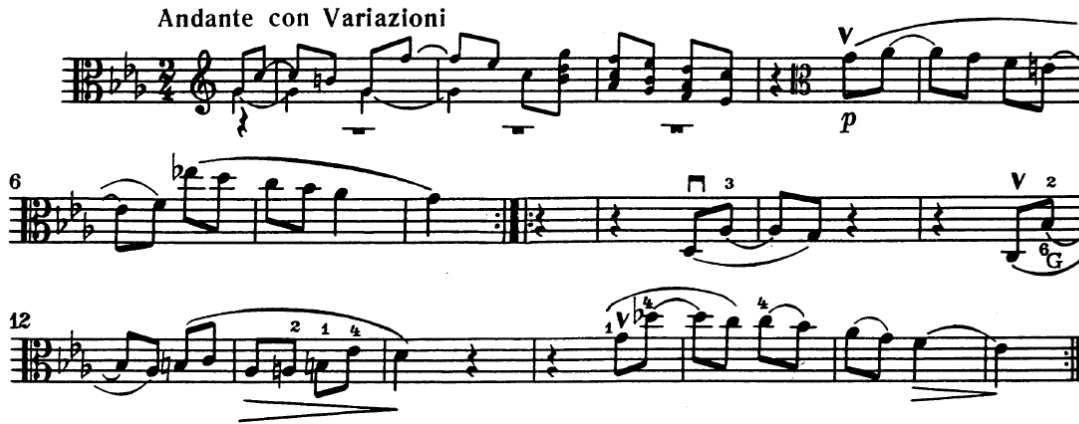
Nota 12. Menuetto 'ya dönüş köprüsü (Kaynak: Moscow: Muzyka 1969).

Menuetto (A, B, A): Menuetto da capo¹⁴ ifadesinden de anlaşılacağı gibi do minörde gelen ana tema (A) mi bemol majörde gelen yan tema (B), köprü ve tekrardan do minörde (A) teması ile bölme tekrar edilmiş olur.

Üçüncü Bölüm: Andante con Variazioni

Varyasyon (çeşitleme) ilk duyurulan ana temanın ilerleyen her bir varyasyonda melodi, armoni, kompozisyon teknikleri, ölçü sayıları, çeşitli enstrümantal çalım tekniklerinin sergilenmesi vb. yönlerden değişikliğe uğrayarak birden fazla kez tekrarlanması ile oluşur. Bu değişiklikler esere zenginlik katmak üzere yapılır ve ana temanın her bir varyasyonda geliştirilerek işlenmesini içerir. Çoğunlukla bir koda bölümü ile final yapılır (Cangal, 2018: 101).

Tema: 1-17. ölçülerde ana tema senkoplu motifler ile do minör – mi bemol majör- do minör şeklinde duyurulur.

Nota 13. Tema (Kaynak: Moscow: Muzyka 1969).

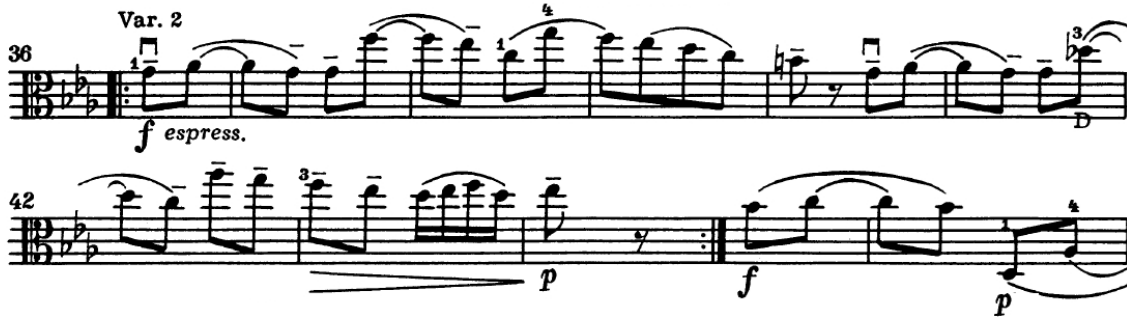
1.Varyasyon: 18-35. ölçüler iki bağlı noktalı motifler ve *legato* tel geçişleri. Piyano partisinde de *staccato* ritimler hakimdir.

Nota 14. Birinci varyasyon, *legato* ve *staccato* birlikte kullanım nota örneği (Kaynak: Moscow: Muzyka 1969).

¹⁴ Menuetto da capo: Menuetto'ya dönüş veya bölümün başına dönüş (Cangal, 2018:58).

2.Varyasyon: 36-53. ölçülerde ana tema benzeri ancak senkoplu ritimler ile gelen varyasyon.

Nota 15. İkinci varyasyon- senkoplu ritimler (Kaynak: Moscow: Muzyka 1969).

3.Varyasyon: 54-71. ölçülerde *spiccato*¹⁵ yay tekniği ile üçüncü varyasyon.

Nota 16. Üçüncü Varyasyon – Spiccato (Kaynak: Moscow: Muzyka 1969).

4.Varyasyon: 72-90. ölçüler piyano partisinde üçleme ve altılama ritimler ile ilerleyen varyasyon.

Nota 17. Dördüncü Varyasyon (Kaynak: Moscow: Muzyka 1969).

5.Varyasyon: 91-108. ölçüler ana temanın piyanoda olduğu viyolanın aynı notaların tekrarı ile eşlik ettiği varyasyon.

¹⁵ *Spiccato*: Yayın tele havadan düşmesi ve her nota çalındıktan sonra teli terk etmesi ile uygulanan yay tekniği. Teknik uygulanırken yay havada “U” şeklinde kavisli bir hareket oluşturur (Altinel,2023:55).

Nota 18. Beşinci Varyasyon – Aynı nota üzerinde spiccato örneği (Kaynak: Moscow: Muzyka 1969).

6.Varyasyon: 190-134. ölçüler piyanoya özgün bir solo parti yazılmış olan, viyola partisinde ise üçlü, altılı ve oktav çift sesler ile desteklenen varyasyon.

Nota 19. Altıncı Varyasyon – Çift Sesler (Kaynak: Moscow: Muzyka 1969).

7.Varyasyon: 135-162. ölçüler viyola partisinde marş ritminde (onaltılık ve noktalı ritimler) oktavlar ve triller¹⁶ ile süslenmiş olan varyasyon. Piyano partisinde de aynı yapı görülür.

Nota 20. Yedinci Varyasyon – Oktavlar ve Triller (Kaynak: Moscow: Muzyka 1969).

8.Varyasyon: 163-220. ölçülerde do majör tonunda *Adagio* tempo değişikliği içeren piyano ağırlıklı olan varyasyon. Beethoven'ın Ayışığı Sonatı'ndan tematik alıntılar görülmektedir.

¹⁶ *Trill*: 16-19.yy arası sıklıkla kullanılmış olan, iki ardışık nota arasında dönüşümlü olarak yapılan bir müzikal bir süsleme tekniği (Altınel,2023:64).

163

Var. 8
Adagio

166

Nota 21. Sekizinci Varyasyon – Beethoven Ayışığı Sonatı temasından alıntılar (Kaynak: Moscow: Muzyka 1969).

Sekizinci varyasyonun sonrasında viyola ve piyanoda sırayla gelen solo pasajlar ufak bir kadans niteliğindedir. *Recitativo*¹⁷ olarak belirtilen bu kısım icracıya tempo ile oynama ve *flying staccato*¹⁸ gibi ender kullanılan yaylı çalgı tekniklerine yer vererek virtüözitesini gösterme fırsatı verir.

Nota 22. Sekizinci Varyasyon – Recitativo (Kadans) (Kaynak: Moscow: Muzyka 1969).

¹⁷ *Recitativo*: Solo enstrüman için yazılmış müziklerde eşlik partisinden bağımsız olarak yoruma açık bırakılan pasajlar (Altinel, 2023:71).

¹⁸ *Flying Staccato*: Aynı yay içerisinde bağlı ve noktalı olarak uygulanır. İlk iki nota çalındıktan sonra yayın yatay ivme içerisindeki doğal akışa bırakılıp teli terk etmesi ile diğer notalar elde edilir. Genellikle iterek yaylarda sıkça kullanılan bir tekniktir (Altinel, 2023: 54-55).

221-270. ölçülerde *Allegro Molto* tempo ifadesi ile koda bölmesi başlar. Do minör tonunda viyola ve piyano partisinden virtüözite içeren hızlı onaltılık pasajların hâkim olduğu gam ve arpejler duyurulur.

Nota 23. *Allegro Molto* (Koda), Arpejler ve gamların yer aldığı pasaj. (Kaynak: Moscow: Muzyka 1969).

240. ölçüde çıkıcı gamlarla başlayan pasajda *detaché*¹⁹ tekniği uygulanır.

Nota 24. *Detaché* (Kaynak: Moscow: Muzyka 1969).

262-263. ölçülerde aynı nota ile tekrar eden onaltılıklar temponun çok hızlı olmasından dolayı sayılı *tremolo*²⁰ yapıyormuş gibi bir efekt sağlar. Ardından gelen *tenuto* çizgili olan pasajlar yumuşak icra edilmekten ziyade geniş *detaché* olarak düşünülmelidir. 268. ölçüde takip eden finale giden akorların üzerindeki aksanlar ile *martelé*²¹ tekniği uygulanmasını gerektirmektedir. Bu yay tekniği sayesinde kuvvetli bir bitiş ifadesini güçlendirmek adına sıklıkla kullanılan bir yaylı çalgılar tekniğidir. Senfonilerin bölüm sonlarına benzer şekilde art arda gelen akorlarla bölüm ihtişamlı bir biçimde biter.

Nota 25. *Tremolo ve Martelé* Örneği (Kaynak: Moscow: Muzyka 1969).

¹⁹ *Detaché*: Her notanın ayrı bir yayla çalınmasını ifade eder. İterek ve çekerek hareketleri eşit yay baskısı ile çalınır. (Altınel, 2023:45).

²⁰ *Tremolo*: Titreme, yaylı çalgılarda yayın çok hızlı hareketiyle sağlanan icra biçimi (Sözer, 2021:242).

²¹ *Martelé*: Her notanın başına aksan verilerek ve notalar birbirinden net biçimde ayrılarak vurmalı çalgılar gibi sert bir ses elde edilen tekniktir. Çekiçleme olarak da bilinir (Altınel, 2023:48)

SONUÇ VE ÖNERİLER

Bu çalışma, romantik dönem viyola repertuarı açısından nitelik bakımından çok değerli olan Felix Mendelssohn Bartholdy'nin Do Minör viyola sonatını esas alarak sonatın yaylı çalgı teknikleri ve form analizi açısından detaylı olarak incelenmesini amaçlamıştır. Sonatın form analizleri sonucunda bestecinin eserin ilk bölümünü yorumcuya müzikal becerilerini gösterilebilmesi açısından giriş niteliğinde bir *Adagio* kısmını takiben klasik sonat allegrosu formunda bestelediği gözlemlenmiştir. İkinci bölümde ise *Menuetto-Trio* katlı şarkı formu kullanılarak iki kontrast karakter ile staccato ve legato tekniklerinin ön plana çıkması göze çarpmaktadır. Üçüncü ve sonuncu bölüm olan *Andante con Variazioni* ise tema ve sekiz varyasyondan oluşmaktadır. Dördüncü, beşinci ve sekizinci varyasyonlar hariç her bir varyasyon farklı bir yaylı çalgı tekniğinden faydalanmıştır. Bu varyasyonlarda ağırlıklı olarak piyano partisine görev düştüğü gözlemlenmiştir. Birinci varyasyon iki bağlı noktalı motifler ve legato tel geçişleri, ikinci varyasyon ana tema melodisinin senkoplu ritimler ile işlenmesini, üçüncü varyasyon *spiccato* tekniğini, altıncı varyasyon üçlü, altılı ve oktav çift seslerin kullanımı, yedinci varyasyon oktavlar ve triller, sekizinci varyasyonun son kısmı ise *Recitativo* ifadesi ile ufak bir kadans niteliğindedir. Bu kadansta viyola icracısının müzikal ve teknik becerilerini sunması için fırsat sağlandığı görülmektedir. Kadans kısmının ardından ise *Allegro Molto* ifadesi ile eserin koda kısmına geçildiği görülmüş hızlı tempodaki gamlar ve arpejler ile zenginleştirilen viyola partisinde *legato*, *detaché*, *tremolo* ve *martelé* tekniklerinin art arda kullanıldığı görülmüştür. Yaylı çalgı teknikleri açısından oldukça zengin olan bu sonat ayrıca müzikal bağlamda da yoruma açık pasajlar ile öne çıkmaktadır. Eser yaylı çalgı teknikleri bakımından orta-üst seviye zorlukta olup konservatuvar öğrencilerinin gelişimi için önem taşımaktadır. Eser, Franz Schubert'in *D.821 Arpeggione* sonatı, Robert Schumann'ın Op.113 *Marchenbilder* sonatı, Henri Vieuxtemps'in op.36 viyola sonatı, Mikhail Glinka'nın re minör viyola sonatı ile eşdeğer seviyede bir zorluk derecesinde viyola repertuarında yerini almaktadır. Mendelssohn'un do minör viyola sonatı üzerine yapılan bu çalışma eseri repertuarına katmak isteyen konservatuvar öğrencileri ve profesyonel viyola icracıları açısından esere başlamadan önce form analizi ve yaylı çalgı teknikleri açısından derin bir kavrama oluşturabilmesini hedeflemektedir.

KAYNAKLAR

- Akçay, F. E. (2021). Ferdinand David'in Çok Yönlü Müzikal Kimliğiyle Dönemine ve Günümüze Etkileri. *Afyon Kocatepe Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, 23(2), 744-758. <https://doi.org/10.32709/akusosbil.870198>
- Altınel, F. N. (2023). *Romantik Dönem Viyola Sonatlarına Müzikal ve Teknik Bakış*. Konya: Eğitim Yayınevi.
- Büyüköztürk, Ş., Çakmak, E. K., Akgün, Ö. E., Karadeniz, Ş., Demirel, F., (2016). *Bilimsel Araştırma Yöntemleri 21. Basım*. Ankara: Pegem Akademi.
- Cangal, N. (2018). *Müzik Formları*. Ankara: Arkadaş Yayınevi.
- İlyasoğlu, E. (1994-2003). *Zaman İçinde Müzik*. Birinci-Yedinci Basım. İstanbul: Yapı Kredi Yayınları.
- Lampadius, W. A. (1865). *The Life of Felix Mendelssohn Bartholdy*. Boston: Oliver Ditson Company.
- Mendelssohn, F., *Viola Sonata in C minor, MWV Q 14*, Moscow: Muzyka 1969.
- Pamir, L. (2000). *Müzikte Geniş Soluklar*. 3.Basım. İstanbul: Boyut Kitapları Müzik Dizisi 1.
- Say, A. (1997). *Müzik Tarihi*. 3. Basım. Ankara: Müzik Ansiklopedisi Yayınları.
- Sözer, V. (2021). *Müzik Terimleri Sözlüğü*. İstanbul: Remzi Kitabevi.
- Yürümez, E. (2024). Felix Mendelssohn Op.4 Fa Minör Keman Sonatının İcrasına Yönelik Öneriler, *Yegah Müzikoloji Dergisi*, 7 (4), 901-915. <https://doi.org/10.51576/ymd.1579689>.

Web Kaynakları

- (URL1), (Erişim adresi: https://imslp.org/wiki/List_of_works_by_Felix_Mendelssohn), (Erişim tarihi: 14.08.2025).
- (Erişim adresi: [https://imslp.org/wiki/Viola_Sonata_in_C_minor,_MWV_Q_14_\(Mendelssohn,_Felix\)](https://imslp.org/wiki/Viola_Sonata_in_C_minor,_MWV_Q_14_(Mendelssohn,_Felix))), (Erişim tarihi: 14.08.2025).
- (Erişim adresi: <https://www.britannica.com/art/coda-music>), (Erişim tarihi: 14.08.2025).
- (Erişim adresi: <https://www.britannica.com/art/codetta>), (Erişim tarihi: 14.08.2025).

EXTENDED ABSTRACT

INTRODUCTION

One of the most influential figures in music history, Felix Mendelssohn Bartholdy, despite his young age, made significant contributions to Romantic-era composition with his exceptional musical skills. While the elegance, harmony, and balance in Mendelssohn's music reflect elements of classical music, his lyrical style ushered in the Romantic era. A technical and musical examination of the Viola Sonata in C Minor, BWV Q 14, composed at a young age, offers important insights into both the period's characteristics and Mendelssohn's early compositional approach. This research, prepared within this framework, will conduct a comprehensive analysis of Felix Mendelssohn Bartholdy's life, works, and the form, string technique, and musical aspects of the Viola Sonata in C Minor, BWV Q 14. Finally, we will evaluate the contribution of this work to viola education and performance.

Similarly, how the musical aesthetics of the Romantic Period are reflected in the work is interpreted in light of its melodic and harmonic characteristics. The contributions of this sonata, written by the composer at just 15 years old, to the technical development and enrichment of today's students' interpretative skills are revealed through literature and analyses. Thus, a comprehensive perspective is provided on how the Viola Sonata in C Minor, BWV Q 14, composed at a relatively young age yet possessing a profound musical structure, stands in viola literature and what it can offer to performers.

In the final section of the study, a general evaluation of the sonata in terms of form, technique, and musicality will be provided in light of the findings, and suggestions will be offered regarding the work's pedagogical value, particularly for viola students. Thus, this research aims to constitute a comprehensive resource on the Felix Mendelssohn Bartholdy Viola Sonata in C Minor BWV Q 14 and to guide musicians wishing to perform or study the sonata.

AIM AND SIGNIFICANCE OF THE STUDY

The primary objective of this research is to examine Felix Mendelssohn Bartholdy's Viola Sonata in C Minor, BWV Q 14, in terms of form analysis, string techniques, and interpretation, to provide a guide for musicians who wish to perform the piece. The fact that the work is less frequently performed than sonatas by other contemporaries in the repertoire further enhances its significance. This work, which clearly demonstrates the genius of a composer like Mendelssohn, a composer

with a profound command of string instruments and compositional techniques, at a young age, is also quite rich in string technique. The work encompasses techniques used in nearly all of the Classical and Romantic periods. In addition to being a highly important work for viola students in developing their technical and musical skills, the use of diverse formal structures within the context of formal analysis has also contributed to the creation of a valuable resource. The lack of a previous study on this sonata makes it a pioneering contribution to the literature in string instrument research.

METHODOLOGY

The work was examined in terms of form analysis and string instrument techniques using musical notation samples, while descriptive and document analysis were employed to investigate historical information. This study, which conducted a literature review, utilized sources such as theses, articles, and scientific publications from congresses and symposiums. This process was applied throughout the research (Büyüköztürk et al., 2016:26).

The research method adopted a descriptive survey model, a literature review was conducted, and detailed analyses were conducted using the sonata's musical notation samples. Furthermore, utilizing Cangal's formal analysis approach, the work's sections were presented within their structural integrity. In terms of string instrument techniques, elements such as *legato*, *staccato*, *martelé*, *détaché*, *portato*, *spiccato*, and double voices were examined in detail. In this work, an attempt was made to evaluate the characteristic aspects of Mendelssohn's string composition.

FINDINGS AND DISCUSSION

This study aims to provide a detailed examination of the sonata in C minor, a valuable asset in the Romantic era viola repertoire, based on Felix Mendelssohn Bartholdy's viola sonata, in terms of string technique and formal analysis. Form analysis reveals that the composer composed the first movement of the piece in the classical *sonata allegro* form, following an introductory *Adagio* movement to showcase the performer's musical skills. The second movement, employing the *Menuetto-Trio* double-song form, features two contrasting characters, highlighting *staccato* and *legato* techniques. The third and final movement, *Andante con Variazioni*, comprises a theme and eight variations.

Except for the fourth, fifth, and eighth variations, each variation utilizes a different string technique. The piano part is prominently featured in these variations. The first variation features two

connected dotted motifs and *legato* string passages; the second variation utilizes the main theme melody with syncopated rhythms; the third utilizes spiccato; the sixth variation utilizes triplets, sextets, and octave doublets; the seventh variation uses octaves and trills; and the final section of the eighth variation, *Recitativo*, serves as a short cadenza. This cadenza provides the viola player with the opportunity to showcase their musical and technical skills. Following the cadenza, the work transitions to the coda with the phrase *Allegro Molto*. The viola part, enhanced by fast-paced scales and arpeggios, utilizes *legato*, *détaché*, *tremolo*, and *martelé* techniques in rapid succession.

CONCLUSION

This sonata, rich in string technique, also stands out with its passages open to interpretation in its musical context. The piece, with its intermediate-to-higher level of string technical difficulty, is crucial for the development of conservatory students. The piece takes its place in the viola repertoire at a level of difficulty comparable to Franz Schubert's *D. 821 Arpeggione* sonata, Robert Schumann's Op. 113 *Marchenbilder* sonata, Henri Vieuxtemps's Op. 36 viola sonata, and Mikhail Glinka's viola sonata in D minor. This study of Mendelssohn's C minor viola sonata aims to provide conservatory students and professional viola players who wish to add the piece to their repertoire with a deep understanding of form analysis and string technique before beginning the work.